

ผลการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

The Effects of Folk Dance Activity Provision on Cultural Identity in Young Children

ณัฐชา สุขสำราญ¹ ชลาธิป สมานิติ² และ ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลธร³

¹Natcha Suksamran ²Chalatip Samahito and ³Piyanan Hirunchalothorn

¹นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Graduate students, Early Childhood Education, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

^{2,3}Early Childhood Education, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

¹First author e-mail: natcha.suks@ku.th ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-7562-8180>

²Corresponding author e-mail: chalatip.s@ku.th ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1647-8812>

³Essentially intellectual contributor E-mail: piyanan.h@ku.th ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1647-8812>

Received 04/07/2023

Revised 09/07/2023

Accepted 15/07/2023

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันเด็กมีความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ ทั้งอาหาร การแต่งกาย ภาษา เพลง ท่าทางการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เกิดการเลียนแบบดารา นักร้องต่างชาติ จนวัฒนธรรมเหล่านี้มีอิทธิพลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิตของเด็ก ทำให้เด็กบางคนไม่กล้าแสดงออกถึงความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้เด็กมีความตระหนักทางวัฒนธรรมของตนเองที่เด็กควรจะมี ความรู้ ความเข้าใจและรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นอย่างทองที่อยากจะอนุรักษ์ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลวัดอ่างทอง จำนวน 25 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย 24 แผน และแบบประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองมีคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง เด็กสามารถบอกได้ว่าอาชีพชาวนาเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของคนในท้องถิ่น กลองยาวในจังหวัดอ่างทองของตนเองมีชื่อเสียงและยาวที่สุดในโลก มีการนำไม้ประจําท้องถิ่นมาสานเป็นเครื่องจักรสานเกิดเป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สร้างอาชีพและชื่อเสียงให้กับท้องถิ่น เด็กรู้สึกดีใจและตื่นเต้นที่ได้เต้นรำพื้นเมืองในท้องถิ่นของตนเอง ชื่นชมอุปกรณ์ประกอบการเต้นรำที่ทำจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นได้แก่ กลองยาว เครื่องจักรสาน

คำสำคัญ: เต้นรำพื้นเมือง; เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม; เด็กปฐมวัย

Abstract

At present, children are focusing much of their attention on foreign cultures, including food, costumes, language, music, and symbolic expressions. The imitation of foreign film stars and singers has influenced their culture and resulted in changes in their lives. Because of this, some of these children do not dare to express an interest in the beauty of Thai culture. It is vital to provide young children with both a foundation of cultural knowledge and a sense of cultural awareness so that they will preserve the unique cultural characteristics of their province. The purpose of this study was to study the effects of folk-dance activity provision on cultural identity in young children. The target group was 25 of 4-5 years old, studying in K2, the 2nd semester, the academic year of 2022, at Anubalwatangthong School. The research instruments used in the study were 24 lesson plans on folk dance activities provision for young children and an assessment form on cultural identity in young children. Data was analyzed by using mean, standard deviation, and content analysis. The results showed that young children who participated in the folk dance activity provision had higher pretest scores than the posttest ones. The children could tell that farming was the main occupation of the local people. The longest drum in Angthong province is famous and the longest in the world. There is local wood weaving into wickerwork resulting in the local wisdom that creates a career and reputation for the local area. The children were delighted and excited to dance in their own local folk dances. They admired the folk-dance props such as long drums and wickerwork. They could tell that basketry is the local wisdom of people in Ang Thong province.

Key Words: Folk Dance; Cultural Identity; Young Children

บทนำ

ประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม มีความเป็นอารยธรรมมายาวนานเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมไทยให้มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน วัฒนธรรมท้องถิ่นถือเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญาของคนในชุมชน อันบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ เป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตอันเรียบง่ายเป็นสังคมที่พัฒนาชุมชนให้ก้าวไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ โดยสร้าง คุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งยังดำรงความเป็นชาติพันธุ์รวมถึงผลการแสดงพฤติกรรมตลอดจนถึงการสร้างแบบแผนของสังคมทำให้ความคิด ความ

เชื่อและค่านิยมของคนให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม คือ การหล่อหลอมพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลให้ก้าวสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าหลายองค์กรหลายหน่วยงานต่างพยายามเผยแพร่ ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ก็ยังให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมได้เพียงเล็กน้อยวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นหลายๆแห่ง ถูกกลืนหายลบเลือน เพราะไม่ได้รับการเอาใจใส่ สืบสานทำนุบำรุงให้เจริญงอกงาม ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากหลายประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมตามยุคสมัย การเผยแพร่วัฒนธรรมข้ามชาติ และการก้าวล้ำของเทคโนโลยี ที่สามารถรับรู้ข่าวสารกันได้ทุกมุมโลกผ่านทางสังคมออนไลน์ รวมทั้งโทรทัศน์ นิตยสาร บุคคลและสื่อบันเทิงอื่นๆ ทำให้เห็นวัฒนธรรมที่หลากหลายขึ้น ดังนั้นพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยควรที่จะจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวมให้กับเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเริ่มเด็กจะได้เรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกัน ค่านิยมอันดีงามของสังคมไทย เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน และเป็นการวางรากฐาน ชีวิตที่ดีให้กับเด็กเนื่องจากช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยเริ่มแรกของการพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรม เด็กเริ่มพัฒนาการคิดเชิงนามธรรม ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับ การปูพื้นฐานด้านคุณธรรม จิตสำนึก ค่านิยมต่างๆ (สุนทรียา ศรีวรจันทร์, และคณะ, 2559)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นที่สร้างความเจริญงอกงามให้แก่สังคมและชุมชนสามารถสร้าง ความรู้สึกเป็นพวกพ้องเดียวกันของคนในพื้นที่ จนกลายเป็นลักษณะเฉพาะร่วมกันของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ ที่ได้แสดงตน ให้คนภายนอกได้รับรู้และเข้าใจ โดยที่เอกลักษณ์นั้นเป็นทั้งลักษณะเด่น เป็นจุดขายและเป็นสัญลักษณ์หนึ่งที่ใช้แสดงตนให้เห็นถึงแนวทางที่เรามีเอกลักษณ์ร่วมกับบุคคลบางคน และแยกแยะตัวเราให้ต่างจากกลุ่มคน หรือสังคมอื่นๆ (วนิดา ตรีสวัสดิ์, 2555) เป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติกันมาอย่างมีระเบียบแบบแผน สัมผัสสืบทอดต่อกันมาจนมีคุณค่าและ ยอมรับด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนั้น

ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการวางรากฐานทางความคิด ความรู้สึก (ณรุทธ์ สุธงจิตต์, 2554) เพราะเป็นช่วงที่ระบบประสาทและสมองเติบโต ในอัตราถึงร้อยละ 80 เป็นวัยที่กำลังจดจำ และเรียนรู้สิ่งรอบตัวผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นองค์ประกอบทางความรู้ที่จะหล่อหลอมให้เด็กเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ดังนั้นการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากเนื่องจากสิ่งที่เรียนรู้ในช่วงวัยนี้จะเป็นข้อมูลฝังรากลึกเป็นพื้นฐานติดตัวเด็กไปชั่วชีวิต ดนตรีเป็นประสบการณ์หนึ่งที่เด็กปฐมวัยควรได้รับ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ดนตรีโดยตรงหรือการใช้ดนตรีเพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจด้านสังคม และด้านสติปัญญา ที่เหมาะสมกับช่วงอายุ และพัฒนาการในช่วงอายุนั้น ดนตรีประกอบการเคลื่อนไหวเด็กจะเกิดความสนุกสนาน

ซึ่งกิจกรรมทางการเคลื่อนไหวที่มีดนตรีประกอบจะเป็นสิ่งกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก (วารุณี สกุลภารักษ์, 2562) เนื่องจากธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่ชอบเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อใช้พลังงานที่มีอยู่อย่างล้นเหลือออกมา ดังนั้นกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะจึงเป็นกิจกรรมหลักสำหรับเด็กในวัยนี้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และรู้จักร่างกายของตนเองว่าร่างกายแต่ละส่วนควรใช้และควบคุมอย่างไร (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) กระบวนการเคลื่อนไหวรวมถึงการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ได้แก่ การเคลื่อนไหวเพื่อดนตรีและการเคลื่อนไหวเพื่อนาฏศิลป์หรือการเต้นรำ (ดุขฎิ บริพัตร, 2520)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้เด็กรับรู้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสามารถจัดได้หลากหลายวิธี วิธีหนึ่งคือการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านการเต้นรำพื้นเมือง (Folk Dance) ซึ่งเป็นการแสดงออกในรูปการเคลื่อนไหว การร้องรำทำเพลงไปตามจังหวะซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของมนุษย์จากทั่วทุกมุมโลก การเต้นรำพื้นเมืองเป็นการเต้นที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ ที่มีการรักษาไว้ สำหรับการเต้นรำพื้นเมืองของประเทศไทยมักเป็นการเต้นรำที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยในสมัยนั้นๆ เช่น การแข่งขึงบังไฟ เพื่อขอฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเดินกำรำเคียว ที่เป็นการแสดงที่สะท้อนให้เห็นถึงอาชีพของคนไทยในสมัยก่อนที่มักเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การทำนาเกี่ยวข้าว ทำให้เข้าใจสภาพชีวิตของมนุษย์ทั่วไป และรู้จักสภาพวิถีชีวิตในท้องถิ่นทำให้เกิดความนิยม ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน เป็นการรักษามรดกของชาติไว้ให้ชนรุ่นหลัง

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กในระดับชั้นอนุบาล 2 มาหลายปี ได้จัดการประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้จักชุมชนของตนเองตามหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจในถิ่นฐานของตนเอง และนำความรู้เพื่อปรับใช้สู่มาตรฐานสากล พบว่า เด็กมีความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ ทั้งอาหาร การแต่งกาย ภาษา เพลง ท่าทางการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เกิดการเลียนแบบดารา นักร้องต่างชาติ จนวัฒนธรรมเหล่านี้มีอิทธิพลส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิตของเด็ก ทำให้เด็กบางคนไม่กล้าแสดงออกถึงความชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน ผู้ศึกษาเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้เด็กมีความตระหนักทางวัฒนธรรมรากเหง้าของตนเองที่เด็กควรจะมี ความรู้ ความเข้าใจและรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นอ่างทองที่อยากจะอนุรักษ์ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเต้นรำพื้นเมืองในจังหวัดอ่างทองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกการเต้นรำที่มีเนื้อเพลง ท่ารำที่สะท้อนถึงความเป็นอยู่ของชุมชนในจังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วย ระเบียบวาทนา รำกลองยาว ระเบียบวาทนา ซึ่งสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นจังหวัดอ่างทอง ที่เชื่อว่าจะทำให้เด็กได้ตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม เข้าใจ และรู้จักสภาพวิถีชีวิตในท้องถิ่นทำให้เกิดความนิยม ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1.การจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง

การเต้นรำพื้นเมืองทำหน้าที่ในการกำหนดความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้คนเป็นการอนุรักษ์และการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยผ่านการสอนการบอกต่อกัน โดยการเต้นรำพื้นบ้านมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน การแสดงศิลปะการเต้นรำ เครื่องแต่งกาย สืบทอดตามความเชื่อและพิธีกรรม สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านและเอกลักษณ์ของผู้คน ดังที่ Murashko (2012) กล่าวว่า แต่ละประเทศมีการเต้นรำแบบดั้งเดิมของตนเอง ลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะชาติพันธุ์ ค่านิยมและอุดมคติทางจิตวิญญาณ การเต้นรำพื้นเมืองไม่เพียงสะท้อนภาพประจำชาติเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงการทำงานและประเพณีในชีวิตประจำวันของผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของที่อยู่อาศัย มีประโยชน์ที่ช่วยให้เด็กสามารถสร้างความเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทำให้เด็กได้ความรู้เกิดความตระหนักและปลูกฝังให้เด็กรู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นเมือง ซึ่ง นราพงษ์ จรัสศรี (2548) กล่าวว่า คุณค่าและความสำคัญของขนานศิลป์สามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง เช่น ทำหน้าที่ในการเล่าเรื่องราวโดยตรงซึ่งอาจจะถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของระบำที่มีเรื่องราว หรือการบรรยายหรือพรรณนาโดยใช้ลีลาท่าทาง เช่น ระบำ สลับฉากละคร นาฏศิลป์เป็นการแสดงลีลาที่ถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์ ความรู้สึกภายใน เช่นเดียวกับการเต้นรำแบบแอฟริกา การสอนเต้นรำพื้นเมือง โกวิท ษัณฐศิริ (2527) ได้กล่าวถึงหลักการและเทคนิคการสอนไว้ว่า 1. การสอนแบบแนะนำ เป็นการสอนที่เด็กต้องทำตามคำสั่งหรือคำแนะนำจากครู เช่น ครูพูดถึงรูปร่างหน้าตา ท่าทาง การเดิน การรำแล้วให้เด็กทำตามท่าเลียนแบบ โดยมีทำนองเพลงและเครื่องกำกับ จังหวะเคาะจังหวะตามจังหวะช้า-เร็ว 2. การสอนแบบสาธิต จะต้องมีการสาธิตเป็นตัวอย่าง เช่น ครูสาธิตทำนาฏยศัพท์ สาธิตท่ารำต่างๆ 3. การสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการที่ครูกำหนดให้ผู้เรียนฝึกฝน เช่น การเลียนแบบท่าทาง การแสดงทำนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์อาจจะใช้รูปภาพประกอบ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงในการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองในจังหวัดอ่างทอง โดยเลือกจากเพลงที่สะท้อนกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพ ของคนในจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ระบำชาวนา ระบำกลองยาว ระบำจักจั่น

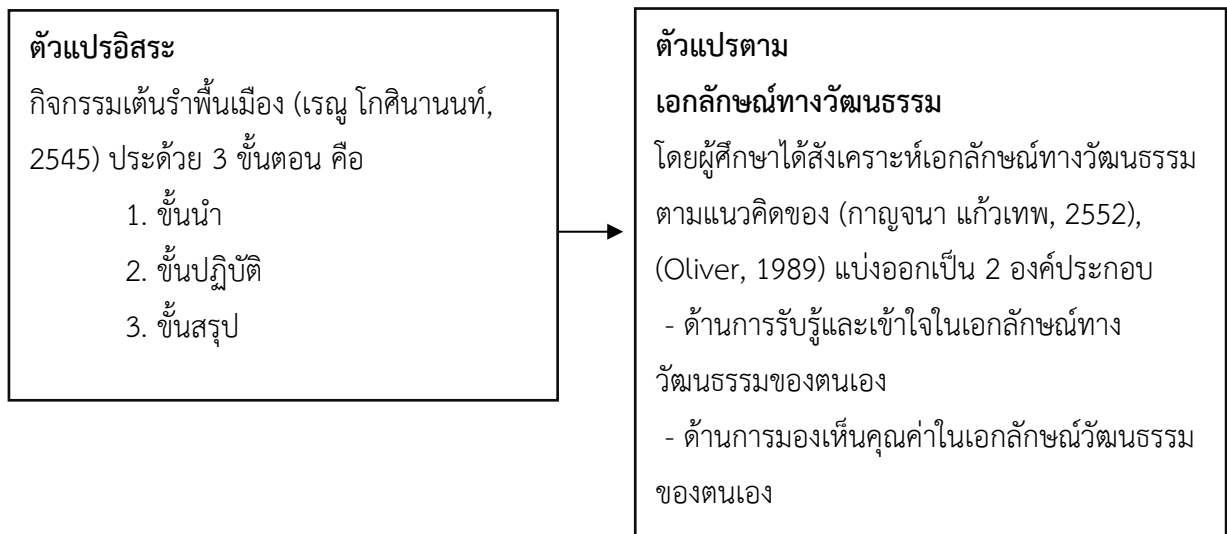
2.เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพราะเอกลักษณ์เป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกสามารถมองเห็น เข้าใจ และยอมรับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มหนึ่ง ทั้งในด้านวิถีชีวิต ประเพณีความเชื่อ ที่แฝงไว้ด้วยภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่มีความโดดเด่นของแต่ละชุมชน ส่งผลให้มีการถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น สอดคล้องกับ Oliver (1977 อ้างใน ธีรวิมล โอฬารรัตน์มณี, 2552) ซึ่งกล่าวว่า เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเกิดจากการสร้างตามความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ ใช้เทคโนโลยีตามแบบอย่างที่สืบทอดกันภายใต้ค่านิยม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มคนผู้สร้างนั้น เอกลักษณ์วัฒนธรรมจังหวัดอ่างทองเป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การปลูกข้าว มีอาชีพหลักที่สำคัญ คือ เกษตรกร และผลผลิตหลักทางการเกษตรของจังหวัดอ่างทอง คือ ข้าว เอกลักษณ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของจังหวัดอ่างทองด้านศิลปหัตถกรรมมีเครื่องจักสาน ได้แก่ จักสานหวาย ไม้ไผ่ ผักตบชวา มีระบำท้องถิ่นที่สะท้อนวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของคนอ่างทอง ได้แก่ รำชาวนา รำกลองยาว ระบำจักสาน และรำกลองยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยกรอบแนวคิดแสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนอนุบาลวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง รวมทั้งสิ้น 25 คน

2. เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย ขั้นตอนการสร้างแผนมีดังนี้

1.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง โดยนำแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการออกแบบกิจกรรม

1.2 สร้างทำแผนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ 2 ด้านคือ ด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง จำนวน 24 แผน

1.3 จัดทำรายละเอียดกิจกรรม ใช้การเต้นรำพื้นเมืองจำนวน 3 ระบำ ได้แก่ระบำขานนา (สัปดาห์ที่1-2) ระบำกลองยาว (สัปดาห์ที่3-4) และระบำจักสาน (สัปดาห์ที่5-6) ดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งหมดสัปดาห์ละ 4 วัน

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 อยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะควรมีภาพประกอบในส่วนของการแสดงต่าง ๆ เช่น ระบำกลองยาว ฯลฯ ในแผน หรือ มี link QR Code ที่ให้เข้าไปดูว่าระบำเป็นอย่างไร

1.5 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินมีดังนี้

2.1 ศึกษาคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบประเมิน แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย

2.2 จัดทำแบบประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน

2.3 นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ต้องการประเมิน พบว่า พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 อยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้เสนอแนะไม่ได้มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้

3. วิธีดำเนินการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินก่อนการทดลอง โดยใช้แบบประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย (Pretest)

3.2 ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองให้แก่เด็กกลุ่มตัวอย่าง โดยแผนการจัดกิจกรรมดำเนินการทั้งหมด 8 วัน โดยจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง กิจกรรมละ 2 สัปดาห์ ซึ่งในวันที่ 1-2 เป็นขั้นนำ วันที่ 3-7 เป็นขั้นปฏิบัติ และวันที่ 8 เป็นขั้นสรุป ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง จัดสัปดาห์ละ 4 วันคือวันจันทร์ วันอังคาร พุธ และวันพฤหัสบดี เวลา 09.00 น. - 09.40 น. วันละ 40 นาที

3.3 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 8 สัปดาห์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยชุดเดิม (Posttest)

3.4 นำแบบประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประเมิน มารวบรวมคะแนน และวิเคราะห์ค่าทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการประเมินเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวม

ตารางที่ 1 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม (N=25)

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการจัดกิจกรรม	10	2.72	0.89
หลังการจัดกิจกรรม	10	9.52	0.65

จากตารางที่ 1 พบว่าเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง ($\mu = 9.52$) มีคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยภาพรวมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง ($\mu = 2.72$)

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ก่อนและหลังจากจัดการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง (N=25)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของเด็กปฐมวัย	μ	σ
ด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม		
ของตนเอง		
ก่อนการจัดกิจกรรม	1.55	0.76
หลังการจัดกิจกรรม	4.99	0.22
ด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรม		
ของตนเอง		
ก่อนการจัดกิจกรรม	1.20	0.52
หลังการจัดกิจกรรม	4.90	0.31

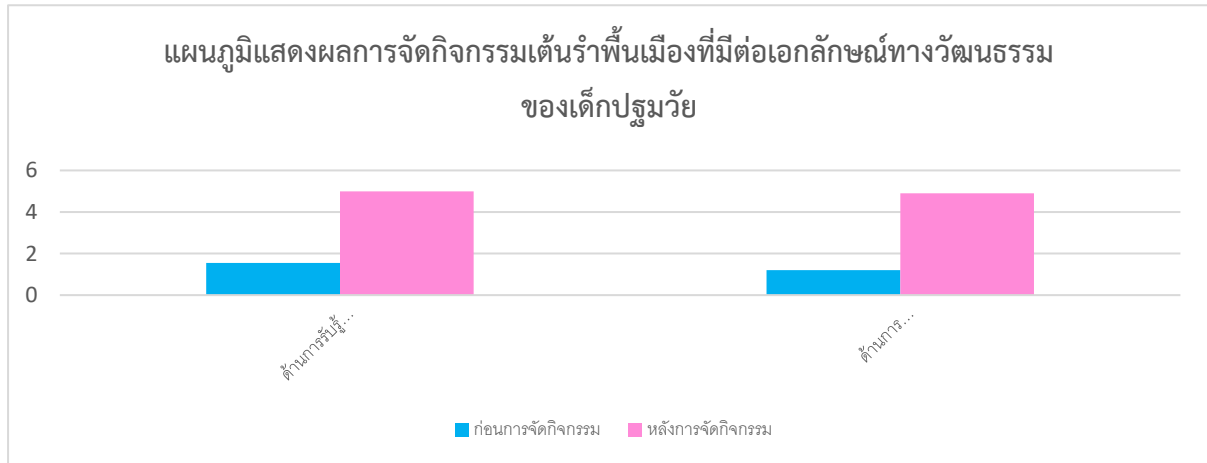
จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าหลังการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น โดยด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง ตามลำดับ

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าเด็กบอกได้ว่าอาชีพชาวนาเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของคนในท้องถิ่น กลองยาวในจังหวัดอ่างทองของตนเองมีชื่อเสียงและยาวที่สุดในโลก มีการนำไม้ประจำท้องถิ่นมาสานเป็นเครื่องจักสานเกิดเป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สร้างอาชีพและชื่อเสียงให้กับท้องถิ่น เด็กแสดงความรู้สึกชื่นชอบที่ได้รู้จักและเต้นรำพื้นเมืองในท้องถิ่นของตนเองได้ และได้ใช้อุปกรณ์ประกอบการเต้นรำที่ทำจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นได้แก่ กลองยาว เครื่องจักสาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง พบว่า คะแนนเฉลี่ยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 และหลังการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.52 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 คะแนน กล่าวคือ เด็กปฐมวัยมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสูงขึ้นกว่าก่อน การทดลองการจัดการกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง

สรุปได้ว่า ก่อนจัดการกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง เด็กมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า หลังการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง เด็กปฐมวัยมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสูงขึ้น โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง ตามลำดับ ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองมีคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง เป็นเพราะเด็กได้รับการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองต่อเนื่อง มีการสนทนาเกี่ยวกับที่มาของท่าทางการเต้นรำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการนำภาพวิดีโอ และการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้การเข้าใจในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในวันแรกเด็กจะยังไม่มีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง แต่หลังจากที่เด็กได้ดูวิดีโอ ภาพ และสังเกต สัมผัสวัสดุของจริง และตอบคำถามที่ครูกระตุ้น เด็กรับรู้และเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เห็นและสิ่งที่ครูอธิบายได้ในท้องถิ่นของตนเอง มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างไร

ขั้นปฏิบัติ เป็นการเชื่อมโยงวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่เด็กได้เรียนรู้กับการเต้นรำพื้นเมือง โดยครูสาธิตการเต้นรำพื้นเมือง และให้เด็กๆ แสดงท่าทางตามครู โดยอธิบายเชื่อมโยงให้เด็กเข้าใจความหมายของท่าทางหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการเต้นรำพื้นเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ซึ่งเด็กยังไม่เคยเห็นการเต้นรำพื้นเมืองที่ครูเปิดให้เด็กดู ครูจะเป็นผู้อธิบายและใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้เด็กได้สังเกตว่าในกาเต้นรำพื้นเมือง มีความเกี่ยวข้องอย่างไรกับท้องถิ่นของตนเอง เช่นรำบาชาวนา เด็กสามารถ

เชื่อมโยงได้ว่าระบำนี้เกี่ยวกับขานาซึ่งเป็นอาชีพของคนส่วนใหญ่ในท้องถิ่น รำกลองยาว เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน ทำกลองตำบลเอกราชที่มีกลองยาวที่สุดในโลก ระบำจักสานเกี่ยวข้องกับเครื่องจักสานบางเจ้าผ่านภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่เป็นของฝากจังหวัดอ่างทอง หลังจากที่ครูสาธิตและให้เด็กแสดงท่าทางตามครูแล้วครูเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดง ระบำขานา รำกลองยาว ระบำจักสาน เป็นกลุ่ม ด้วยตนเอง ขณะที่เด็กแสดงท่าทางรำ เด็กและเพื่อนๆ มีความสนุกสนานตื่นเต้นและชื่นชอบในการรำ โดยในขณะที่เด็กรำสามารถบอกได้ว่า ท่ารำหรืออุปกรณ์ที่ใช้จะต้องทำอย่างไร ท่ารำนี้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองอย่างไร เช่น ท่าไถนา ท่าหว่านข้าว ท่าเกี่ยวข้าว จะเกี่ยวกับการทำนาซึ่งเป็นอาชีพของคนในท้องถิ่น เด็กตื่นเต้นและชื่นชอบอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการรำ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง เช่น กลองยาว เครื่องจักสาน

ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุป โดยใช้คำถามกระตุ้นเกี่ยวกับการเต้นรำพื้นเมืองที่มีการแสดงท่าทางการแต่งกายการใช้อุปกรณ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนในจังหวัดอ่างทอง ในขั้นนี้เด็กสามารถ สรุปได้ว่าระบำที่เด็กๆ แสดง มีชื่อว่าอะไร มีการแต่งกายอย่างไร อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงคืออะไร และเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นอย่างไร จากนั้นครูให้เด็กวาดภาพเกี่ยวกับ วิถีชีวิตคนในท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับเต้นรำพื้นเมืองตามจินตนาการพร้อมให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพ เด็กสามารถบอกรายละเอียดและความรู้สึก ที่ชื่นชม ชื่นชอบเกี่ยวกับอาชีพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นได้ และสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการเต้นรำพื้นเมืองได้

2. ผลการศึกษาที่พบว่า เอกลักษณะทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผลของการพัฒนามากที่สุดคือเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย ด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง และด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมือง พบว่าเด็กปฐมวัยมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสูงขึ้น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การรับรู้และการเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง การจัดประสบการณ์การเต้นรำพื้นเมือง มีวีดิทัศน์ ภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากอุปกรณ์ของจริง ให้เด็กได้สังเกตและสัมผัส โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กค้นหาคำตอบด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978 อ้างใน ชัยวัฒน์ บรรณวิเศษ, 2559) กล่าวเกี่ยวกับพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ว่าเป็น การแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็กที่กำลังจะเข้าใจในบางสิ่งบางอย่างแต่มีความยากเกินความสามารถหากได้รับคำแนะนำจากกระตุ้น ชักจูงหรือให้ความช่วยเหลือจากผู้อื่นจะช่วยให้เข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้ดีมากขึ้นกล่าวคือ พื้นที่รอยต่อพัฒนาการในวัยนี้จะเป็นระดับ ของพัฒนาการในวันพรุ่งนี้ อะไรก็ตามที่เด็กสามารถทำได้โดยอยู่ภายใต้ความช่วยเหลือในวันนี้วันพรุ่งนี้เด็กจะสามารถ ทำได้ด้วยตนเองเพียงได้รับการ การเรียนรู้ที่ดี ก็จะนำมาซึ่งพัฒนาการที่เจริญขึ้น และผลการพัฒนาที่รองลงมาคือรองลงมาการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง เด็กสามารถแสดงออกในการรับรู้ถึงวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น อาชีพ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ แสดงความเคารพในวัฒนธรรมของตนเองและ วัฒนธรรมของผู้อื่นสามารถบอกข้อดี และแสดงความชื่นชมในวัฒนธรรมของตนเอง

และบอกกับผู้อื่นได้ โดยการเต้นรำพื้นเมืองมีครุสชาติ และให้เด็กทำตาม จากนั้น ให้เด็กแต่งกายและเลือกใช้อุปกรณ์ในการรำได้ลองรำด้วยตนเองเป็นกลุ่มกับเพื่อนผลัดกันเป็นผู้แสดงและผู้ชมที่ดี แสดงให้ผู้อื่นได้เห็นว่าอนุรักษ์วัฒนธรรมและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นของตน สอดคล้องกับ Kazim Biber (2016) ทำการศึกษาเรื่องผลของการเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อการพัฒนาการทางร่างกายและสังคมของเด็กปฐมวัย และพบว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเต้นรำพื้นเมืองมีพัฒนาการด้านร่างกายและสังคมที่แตกต่างกับเด็กที่ไม่ได้รับประสบการณ์การเต้นรำพื้นเมือง และยังสอดคล้องกับ Egorov, M. (2019) ได้ศึกษาการเต้นรำพื้นเมืองที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของชาวสาเซโนโรงเรียน พบว่าการเต้นรำพื้นบ้านเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการให้ความรู้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ในโรงเรียนและเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านการสอนและวัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติของโลกทัศน์ของชาติพันธุ์ ทักษะคติวัตถุประสงค์คือการอนุรักษ์และการพัฒนาวัฒนธรรมการเต้นรำแบบดั้งเดิมของ Yakuts ที่ส่งเสริมค่านิยมทางวัฒนธรรมของเด็ก ๆ ผ่านการเต้นรำพื้นเมือง

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเต้นรำพื้นเมืองสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ได้ทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ ด้านการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและด้านการมองเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง เนื่องจากการเต้นรำพื้นเมืองมีท่าทางและอุปกรณ์ในการรำการสอดแทรกอาชีพ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ทำให้เด็กสามารถรับรู้และเข้าใจ และเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ครูผู้สอนที่ไม่ใช่ครูนาฏศิลป์ควรจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเต้นรำพื้นเมืองแต่ละชุดทั้งเนื้อร้อง ความหมายของเนื้อร้อง ท่าการรำ เพื่อจะได้สามารถอธิบายให้เด็กปฐมวัยได้เข้าใจและซึมซับภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย

2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมของแต่ละวันควรมีการยืดหยุ่น หรืออาจจะมีการปรับเปลี่ยนเวลาในการทำกิจกรรมที่เด็กยังไม่เข้าใจให้มีระยะเวลามากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเต้นรำพื้นเมืองที่มีต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยนำไปทดลองกับเด็กที่มีช่วงอายุที่หลากหลายโดยปรับให้มีความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับอายุ

2. ควรมีการศึกษากิจกรรมจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การเต้นรำพื้นเมือง ที่มีผลต่อความสามารถหรือทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านกาย

3. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีอื่น เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach)

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ, (2552), *การสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องการใช้และการเสริมความเข้มแข็งแก่การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน*. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- โกวิทย์ ชันธิศิริ. (2527). *สื่อการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ในสื่อการสอนระดับประถมศึกษา*. เล่ม 1 หน่วยที่ 8 สาขาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ บวรวิวัฒน์เศรษฐ์. (2559). *ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี การเสริมต่อการเรียนรู้*. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. 3(2), 154-179.
- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2554). *ดนตรีศึกษา: หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุขฎี บริพัตร. (2520). *กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย: ดนตรีและการเคลื่อนไหว*. หลักสูตรประถมศึกษา 2521: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สารมวลชน.
- นราพงษ์ จรัสศรี. (2548). *การสร้างสรรคงานการออกแบบลีลาของผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์สำหรับการแสดงมหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์และวิจิตรนาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี. (2552). *สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น: การศึกษาวิจัยและการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม*. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรณู โกศินานนท์. (2545). *นาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ : บริษัท ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ,พิมพ์ครั้งที่ 2 เลขาธิการ.
- วนิดา ตรีสวัสดิ์. (2555). *วัดมอญจังหวัดราชบุรี : การจัดภูมิทัศน์ และความหมายของอัตลักษณ์ชุมชน*. วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก. 30(2), 2-28.
- วารุณี สกฤฬารักษ์. (2562). *ดนตรีและกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย*. *วชิรเวชสารและวารสารเวชศาสตร์เขตเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช*. 63(3), 205-208.
- สุนทรียา ศรีวรรณ, รณิดา เขยชุม, และ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2559). *การพัฒนาจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การเล่นิทานต่อเนื่องประกอบหุ่น*. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย*, 12(1), 67-73.
- Egorov, M., Zakharova, G., Olesova, S., Neustroeva, A., & Yakovleva, A. (2019). Folk dance is a means of preserving and transmitting the ethnocultural traditions of the Sakha people

at school. *Advances in Social Science, Education, and Humanities Research*, 374, 276–280. DOI: <https://doi.org/10.2991/mplg-ia-19.2019.53>

MURASHKO, M.P. *Classification of Russian dance*. M.: MSIC

Oliver, P. (1989). *Handed down architecture: tradition and transmission. Dwellings, settlements, and tradition: cross-cultural perspectives*. J.-P. Bourdier and N. AlSayyad. Lanham; London; Berkeley, California, University Press of America: International Association for the Study of Traditional Environments, 53-72.

Oliver, P. (1997). *Encyclopedia of vernacular architecture of the world*. Cambridge: Cambridge University Press.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Kazım, B. (2016). The Effects of Folk Dance Training on 5-6 Years Children's Physical and Social Development. *Journal of Education and Training Studies*. 4(11), 213-226.